

**TERUGBLIK
OP 2013
JAARVERSLAG
VAN HET
LANDELIJK
EXPERTISE
CENTRUM
EER GERELATEERD
GEWELD**

INHOUDSOPGAVE

	Voorwoord	4
	<i>Eer in woorden</i>	
1	De taken van het LEC EGG in 2013	7
1.1	Het takenpakket	7
1.2	Operationele advisering en ondersteuning	8
1.3	Wetenschappelijk onderzoek	9
1.4	Ondersteuning beleid (rijks)overheid	11
1.5	Onderwijs en voorlichting	12
1.6	Netwerken	14
	<i>Eer in cijfers</i>	
2	Mogelijke eorzaken bij het LEC EGG in 2013	17
2.1	Procesinformatie	17
2.2	Casusinformatie	22
	Summary	27
	Résumé	29

TERUGBLIK OP 2013

Geachte lezer,

Hierbij bied ik U het derde jaarverslag aan van het Landelijk Expertise Centrum Eer Gerelateerd Geweld (LEC EGG). Dit jaar kent het verslag een andere opzet dan U van voorgaande jaren gewend bent. Nieuw is de toevoeging van de jaarcijfers van het LEC EGG. Voorheen werd per drie jaar een cijfermatig overzicht gemaakt van het aantal zaken dat bij het LEC EGG onder de aandacht kwam. Vanaf deze editie zullen elk jaar cijfers worden gepubliceerd. Dat heeft twee voordelen: aan de ene kant hebt U sneller inzicht in de ontwikkeling van het werkaanbod van het LEC EGG en aan de andere kant wordt er meer context bij die cijfers geboden, omdat U daarnaast een overzicht krijgt van alle door het centrum ontplooiende activiteiten in het peiljaar.

In 2013 werd voor het eerst een Nationale Briefing gehouden – dit is een vergadering binnen de politietop waarin belangrijke operationele zaken worden besproken en beslissingen worden genomen. Tot grote vreugde van alle mensen bij het LEC EGG stond ook de aanpak van eengerelateerd geweld daar op de agenda op 16 oktober. Het door het LEC EGG uitgegeven rapport *Uniformiteit in cijfers. Mogelijke eierzaken in 2010, 2011 en 2012* heeft daarbij gefungeerd als basis van de bespreking. Gezamenlijk werd geconstateerd dat de kwaliteit van de door de politie verzamelde gegevens van essentieel belang is en blijft. In dit verband is eveneens opgemerkt dat bezien dient te worden hoe vereisten ten aanzien van de registratie van zaken, waarbij een vermoeden is van een eermotief, kunnen worden ingepast binnen de ICT en informatiehuishouding van de Nationale Politie. Specifiek voor de operationele aanpak van eierzaken is vastgesteld dat het wenselijk is wanneer ook bij het Team Grootchalige Optreden een vanzelfsprekende alertheid bestaat op eer als motief voor (dreigend) geweld. Het tijdig betrekken en in positie brengen van het LEC EGG biedt de kans om de aanwezige specialistische kennis optimaal te benutten. Binnen de operationele context is tevens gewezen op het belang maatwerk te leveren daar waar het de beveiliging van het betrokken individu betreft. onder ander via het tijdig betrekken van het Stelsel Bewaken & Beveiligen.

Ten einde vorm te geven aan een voortvarende aanpak van eengerelateerd geweld is een goede bereikbaarheid, dat wil zeggen 24/7, van behandelaars in de verschillende eenheden onontbeerlijk. Gezamenlijk is daartoe afgesproken dat er binnen elke eenheid vaste aanspreekpunten worden aangewezen. Al deze opmerkingen zijn in een brief van de korpsleiding aan de eenheden teruggekoppeld.

Ik sprak zojuist al over de Nationale Briefing en de Nationale Politie. Het jaar 2013 zal de geschiedenisboeken ingaan als het geboortjaar van de Nationale Politie. Inmiddels bevinden we ons in de grootste reorganisatie uit de Nederlandse geschiedenis. Dat geeft reuring, maar dat neemt niet weg dat het LEC EGG zich onverkort van al haar taken – operationele ondersteuning, wetenschappelijk onderzoek, advisering aan de (rijks)overheid, onderwijs en voorlichting en netwerken – blijft kwijten. Uiteraard staat het LEC EGG niet alleen in de aanpak van eierzaken met een gewelddadige component. In 2013 en ook in het nieuwe jaar hebben wij goed samengewerkt met onze onmisbare collega's in de regionale eenheden. Net als voorgaande jaren wil ik hier opnieuw benadrukken hoe belangrijk het is dat wij eierzaken daarnaast met andere partners in de veiligheidszorg benaderen. Tot slot spreek ik ook een woord van dank jegens hen uit. In 2014 zullen wij wederom met verenigde krachten ons sterk maken voor de aanpak van geweld uit naam van eer.

Willem Timmer
Commissaris van Politie
Hoofd LEC EGG

1 DE TAKEN VAN HET LEC EGG IN 2013

In dit hoofdstuk wordt in de eerste paragraaf een beschrijving gegeven van de verschillende taken van het LEC EGG. In de daarop volgende paragrafen volgt een korte schets van de activiteiten die op dat specifieke taakveld in 2013 door het LEC EGG zijn ontplooid.

1.1 HET TAKENPAKKET

Het takenpakket van het LEC EGG richt zich op de behandeling van complexe eer gerelateerde geweldszaken. Om dit op een adequate manier te kunnen doen, is een werkplan vastgesteld. In het werkplan 2013-2014 zijn vijf taakvelden benoemd:

- Operationele advisering en ondersteuning
- Wetenschappelijk onderzoek
- Ondersteuning beleid (rijks)overheid
- Onderwijs en voorlichting
- Netwerken

Hierna wordt beschreven welke concrete activiteiten door het LEC EGG op deze velden in 2013 zijn verzorgd.

1.2 OPERATIONELE ADVISERING EN ONDERSTEUNING

Vragen om advies en ondersteuning

Bij het LEC EGG komen zeven dagen in de week en 24 uur per dag hulpvragen binnen van regionale eenheden. Daarnaast krijgt het LEC EGG ook vragen binnen van de Immigratie- en Naturalisatiedienst en van gespecialiseerde instellingen voor vrouwenopvang. Zelfs uit het buitenland komen vragen bij dit centrum terecht. In 2013 werd 506 maal een verzoek om ondersteuning bij het LEC EGG ingediend. De voorgelegde zaken zijn zeer gevarieerd: het kan gaan om beledigingen, bedreigingen, vermissingen, ontvoeringen, mishandelingen, zelfdodingen, moorden, doodslagen, verkrachtingen of pogingen daartoe. In veel zaken gaat het om bedreigingen, maar helaas vielen ook in 2013 doden te betreuren. Zo was het LEC EGG bij 20 zaken met dodelijke afloop betrokken (moord, doodslag of zelfmoord). Twee van die zaken betroffen overigens *cold cases* en één zaak speelde zich af in België. In het tweede deel van dit rapport wordt aan de hand van cijfers iets meer verteld over deze bij het LEC EGG binnengekomen zaken.

Advisering en ondersteuning van het LEC EGG vindt op verschillende manieren plaats. Uiteraard worden er analyses gemaakt van achtergronden van betrokkenen en de eventuele aanwezigheid van een eermotief in een zaak. Daarnaast worden echter ook concrete aanbevelingen van de aanpak gedaan. Bij complexe en uitgebreide opsporingsonderzoeken, waarin bijvoorbeeld een TGO – de afkorting staat voor ‘Team Grootschalig Optreden’ – is opgestart, worden doorgaans ter plaatse door materiedeskundigen van het LEC EGG uitgebreide presentaties verzorgd waarin aandacht wordt besteed aan algemene achtergronden van eierzaken en bijzondere elementen in de te behandelen zaak. Op die manier wordt niet alleen het inzicht in mogelijke scenario’s in de actueel te behandelen casus vergroot, maar meteen ook noodzaak van kennis van eerproblematiek ten behoeve van een effectieve opsporing aangetoond. Ook in 2013 zijn door het LEC EGG regelmatig dergelijke lokale presentaties verzorgd.

1.3 WETENSCHAPPELIJK ONDERZOEK

Publicaties

Het LEC EGG verricht onderzoek naar achtergronden van casuïstiek en naar methoden en technieken voor de politieke aanpak van eierzaken. In 2013 resulteerde dit onderzoek in een aantal publicaties. Op methodisch vlak verscheen de Franse vertaling van het in 2011 verschenen handboek *Schering en inslag. Enkele wenken voor politieambtenaren en andere professionals voor opbouw en onderhoud van netwerken in de multi-etnische samenleving*. Op het gebied van casuïstiek zijn in 2013 twee grote publicaties verschenen. Naar aanleiding van een verkennend onderzoek naar de betrokkenheid van politieambtenaren in hun privéleven of als gevolg van gebeurtenissen op het werk bij eerconflicten kwam bij BOOM LEMMA in Den Haag het boek *De kleuren van de kameleon* uit. Over dit onderzoek is een presentatie gehouden op één van de Nationale Briefings – zie in dit verband ook de inleidende woorden van het hoofd van het LEC EGG in deze terugblik – van de korpsleiding. In 2014 zal een studiedag worden gehouden, waarin dieper op deze bijzondere betrokkenheid van politieambtenaren bij eierzaken wordt ingegaan. Ook verscheen in 2013 het rapport Uniformiteit in cijfers over zaken die in 2010, 2011 en 2012 bij het LEC EGG zijn voorgelegd. Daarnaast verschenen artikelen in enkele wetenschappelijke bladen. Over de relatie tussen religie en eierzaken werd gepubliceerd in het *Tijdschrift voor Religie, Recht en Beleid* en in het *Tijdschrift voor Criminologie*. Over gender en eer verschenen een bijdrage in *Justitiële Verkenningen*. Met uitzondering van de boeken, zoals *De kleuren van de kameleon*, zijn alle hier genoemde publicaties te downloaden via www.leceergerelateerdgeweld.nl/publicaties.

Andere activiteiten

Gebaseerd op de onderzoekservaring bij het LEC EGG zijn aan verschillende hoge scholen en universiteiten – onder andere aan de Universiteit van Amsterdam en Utrecht en aan de Rijks Universiteit Groningen – lezingen gehouden over eer, geweld en onderzoek. Voor politieofficiërs in opleiding uit Frankrijk, Duitsland en Hongarije is een lezing verzorgd over de rol van het wetenschappelijk onderzoek ten behoeve van de politie. Bij het kennisinstituut voor emancipatie en vrouwengeschiedenis ATRIA is een presentatie verzorgd over gender en eer. Bij de Universiteit Leiden is een bijdrage geleverd aan de *Honours Class 'In- and exclusion through law making'*: hoe verhouden eerkwesties zich tot vraagstukken van sociale uitsluiting? Aan de Universiteit van Leiden is verder een actieve bijdrage geleverd aan een discussie over de relatie tussen eer en (groeps) verkrachtingen in oorlogstijd.

Naast lezingen is ook een aantal malen advies verstrekt over wetenschappelijk onderzoek. Met verschillende onderzoeksinstituten, departementen en de korpsleiding is een aantal keer overlegd over mogelijkheden en beperkingen van onderzoek naar aan eer en geweld gerelateerde onderwerpen, zoals achterlating en huwelijksdwang. Ook buitenlandse instellingen wisten de weg naar het LEC EGG te vinden: onder meer een Canadese vrouwenorganisatie benaderde het centrum met onderzoeksvragen en wetenschappers uit de Verenigde Staten kwamen met vragen over problemen bij het tellen van eerzaken en het in kaart brengen van het *dark figure*. De hiervoor genoemde publicatie *De kleuren van de kameleon* illustreert dat bij het LEC EGG ervaring is opgedaan met integriteitkwesties. Op basis van die kennis is deelgenomen aan begeleidingscommissie van een onderzoek van het lectoraat Politiegeschiedenis van de Politieacademie naar integriteit en politionele loopbanen ten tijde van de Tweede Wereldoorlog.

1.4 ONDERSTEUNING BELEID (RIJKS)OVERHEID

Eer en andere problemen

Ook in 2013 wisten verschillende overheidsinstellingen de weg naar het LEC EGG te vinden. Er kwamen onder meer vragen binnen van departementen over achtergronden van eerzaken, aanpak en door het LEC EGG verzorgd onderwijs(materiaal) op dit terrein, maar ook over verwante problemen op het terrein van achterlating, dwang bij huwelijksluiting en het fenomeen huwelijksgevangenschap. Frequent werden bij het LEC EGG in dit verband vragen van de Tweede Kamer voorgelegd. Ook heeft het LEC EGG op uitdrukkelijk verzoek deelgenomen aan diverse door overheidsinstellingen belegde *expertmeetings* met betrekking tot de hiervoor genoemde onderwerpen.

Een ander punt dat regelmatig bij het LEC EGG onder de aandacht werd gebracht is de vraag wat de vorming van de Nationale Politie en de daaraan gekoppelde reorganisatie voor consequenties heeft voor de lokale aanpak van eerzaken. Daarnaast waren er veel persoonlijke vragen van collega's die bij de aanpak betrokken zijn. Deze vragen kwamen voort uit het feit dat de reorganisatie inmiddels in een stadium is terecht gekomen, waarbij de uitgangspositie van collega's is vastgesteld. Die uitgangspositie is belangrijk voor het bepalen van de uiteindelijke plek in de nieuwe organisatie. Uiteraard houdt het LEC EGG zich niet met de uitvoering van de reorganisatie bezig. Maar daar waar het vragen betreft die te maken hebben met de concrete invulling van werk rond eengerelateerd geweld en eventueel in het verleden gemaakte afspraken daarover, is het LEC EGG natuurlijk wel een aanspreekpunt.

1.5 ONDERWIJS EN VOORLICHTING

Politieonderwijs –en voorlichting

Jaarlijks organiseert het LEC EGG speciale dagen voor politieambtenaren in het land die zich bezighouden met eerzaken: de contactpersonen. In 2013 werden twee verschillende thematische bijeenkomsten belegd. Eén bijeenkomst was gericht op inzet van de externe deskundige en de relatie tussen cultuur en trauma. De andere bijeenkomst stond in het teken van cijfers en registratie, wijzigingen in de checklist en eeropvattingen onder migranten uit Midden- en Oost-Europa. In de eenheid Amsterdam is een training verzorgd over het werken met software om familieoverzichten in de vorm van stambomen te maken, die een belangrijk element vormen van analyses van eerzaken. Verder heeft het LEC EGG meerdere malen presentaties verzorgd op lokale bijeenkomsten in de eenheden, bijvoorbeeld ten behoeve van een leiderschapsdag over actualiteiten op het terrein van de politieke aanpak van eer of ter verdieping van achtergronden van casuïstiek.

Daarnaast heeft het LEC EGG een vierdaagse cursus plus lesmateriaal ontwikkeld en gehouden voor nieuwe collega's die zich sinds kort bezighouden met de aanpak van eerzaken. In die cursus is aandacht besteed aan culturele en andere achtergronden van geweld. Daarnaast werd uitgebreid de politieke aanpak van geweld uit naam van eer behandeld en tot slot zijn de activiteiten van belangrijke ketenpartners van de politie zoals het Openbaar Ministerie en de vrouwenopvang besproken. De cursus is afgesloten met het uitreiken van certificaten. Ook heeft het LEC EGG bijgedragen aan verschillende opleidingen en bijeenkomsten van de Politieacademie. Zo is er onder meer een onderdeel verzorgd van de opleiding voor maatregelenadviseurs en zijn presentaties gegeven op verschillende bijeenkomsten in het kader van researchewerk en opsporing.

Ten behoeve van kennisoverdracht binnen de Nederlandse politie verzorgt het LEC EGG verder de redactie van de sites op Politie Kennis Net die eer gerelateerd geweld behandelen.

Hoofd Operatieën Eenheid Den Haag, CvP N. Bogers, reikt certificaat uit

SSR

Het LEC EGG leverde in 2013 opnieuw een bijdrage aan het opleidingsprogramma van het Studiecentrum voor de Rechtspleging (SSR), het opleidingsinstituut voor het Openbaar Ministerie en de rechterlijke macht. Er werd lesmateriaal ter beschikking gesteld en het onderwijs over de politieke aanpak van eerzaken werd verzorgd.

Andere partners en geïnteresseerden

Het LEC EGG heeft in 2013 voorlichting en onderwijs gegeven bij onder meer de Koninklijke Marechaussee. Met de Federatie Vrouwenopvang is van gedachten gewisseld over het onderwijs over eerzaken en thema's als huwelijksdwang ten behoeve van de medewerkers in opvanginstellingen.

Mede met het oog op de enorme informatiebehoefte van studenten aan Nederlandse hoge scholen en universiteiten onderhield het LEC EGG ook in 2013 de eigen website: www.leceergerelateerdgeweld.nl. Op deze site kunnen studenten en andere geïnteresseerden relevante stukken over beleid en wetenschap inzake eer en geweld kosteloos downloaden.

1.6 NETWERKEN

Doel van netwerken

Om eer gerelateerd geweld tijdig in beeld te krijgen en adequaat aan te pakken is intensief contact met netwerken van verschillende groepen in de samenleving onmisbaar. Het LEC EGG houdt zelf een vinger aan de pols door regelmatig gesprekken te voeren met sleutelpersonen van verschillende instellingen en partnerorganisaties, maar ook met politieke partijen en met contactpersonen uit tal van gemeenschappen. Met deze mensen is niet alleen contact op inhoudelijke bijeenkomsten rond eer gerelateerd geweld (of daarmee in verband gebrachte thema's zoals achterlating, huwelijksdwang of huwelijkse gevangenschap), maar ook op voor hen belangrijke feestdagen. Zo werd in 2013 speciaal ten behoeve van de Marokkaanse gemeenschap een bijeenkomst belegd, waarin het LEC EGG verslag deed van haar taken en activiteiten. Op de Turkse Ambassade in Den Haag werd deelgenomen aan een grote netwerkbijeenkomst.

Onderwijs bij de Marokkaanse politie

Internationaal

Het LEC EGG heeft in 2013 ondersteuning verleend bij een Belgische zaak met dodelijke afloop. De Belgische Federale Politie heeft grote belangstelling getoond voor de Nederlandse aanpak van eerzaken en bijbehorend onderwijs. Daarnaast is de Marokkaanse politie geadviseerd over onderwijs en voorlichting inzake eer en geweld.

2 MOGELIJKE EERZAKEN BIJ HET LEC EGG IN 2013

In dit hoofdstuk worden enkele cijfers gepresenteerd over de zaken die in 2013 bij het LEC EGG onder de aandacht zijn gebracht. Paragraaf 2.1 is gericht op procesinformatie en paragraaf 2.2 op casusinformatie. Onder de verschillende tabellen die in dit hoofdstuk staan, worden opmerkingen die rechtstreeks zijn af te leiden uit de tabel voorafgegaan door een 'bullet' (•). Opmerkingen van andere aard, bijvoorbeeld methodologisch, verklarend of interpreterend, worden aangeduid met een 'vinkje' (✓). Waar mogelijk wordt aanvullende informatie gepresenteerd uit de periode 2010-2012. Deze gegevens zijn terug te vinden in het volgende rapport: Janssen, J. & R. Sanberg, Uniformiteit in cijfers. Mogelijke eierzaken in 2010, 2011 en 2012, Den Haag: LEC EGG, 2013. Dit rapport is te downloaden via: www.leceergerelateerdgeweld.nl/publicaties

2.1 PROCESINFORMATIE

De methode LEC EGG

Procesinformatie heeft betrekking op aspecten van de aanpak van eierzaken, dat wil zeggen de toepassing van de 'methode LEC EGG'. In de Aanwijzing huiselijk geweld en eergeerelateerd geweld is deze methode als norm voor de Nederlandse politie gesteld. De methode bestaat uit een aantal stappen. Ten eerste zijn er rode vlaggen beschreven. Dit zijn opvallende aspecten van een zaak, die de waarnemer alert maken op de eventuele aanwezigheid van eer als motief voor (dreigend) geweld. Die vlaggen zijn opgenomen in een elektronische zoekslag waarmee in de politieke informatiesystemen mogelijke eierzaken kunnen worden gezocht. Bij de casuïstiek die na deze grove selectie overblijft, wordt in een tweede stap met behulp van een checklist relevante achtergrondinformatie verzameld. Op basis van die gegevens kan een analyse worden gemaakt. Een derde stap is de inzet van een externe deskundige door tussenkomst van het LEC EGG. In dit rapport

worden de volgende gegevens over de aanpak van eierzaken door het LEC EGG gepresenteerd: het aantal zaken, de betrokkenheid van eenheden en andere partners, het gebruik van de checklist en inzet van externe deskundigen.

Zaken

In 2013 kwamen bij het LEC EGG 506 zaken binnen waarbij een eermotief werd vermoed en die conform de methode LEC EGG werden behandeld. Tabel 2.1 laat zien hoe dat aantal zich verhoudt tot de zaken die in voorgaande jaren binnen zijn gekomen bij het centrum.

HET AANTAL ZAKEN BIJ HET LEC EGG

TABEL 2.1

	2010	2011	2012	2013
AANTAL ZAKEN	498	504	492	506

- Het aantal zaken dat in 2013 bij het LEC EGG binnenkwam, wijkt niet af ten op zichte van voorgaande jaren.
- ✓ De hier gepresenteerde aantallen zaken per jaar betreffen niet het totale aantal zaken dat de politie in beeld krijgt en waarbij een eermotief vermoed wordt. Het aantal zaken dat de politie ter ore komt, wordt mede bepaald door de bereidheid van burgers om de politie met dergelijke casuïstiek te benaderen en de mate waarin de politie in staat is mogelijke eierzaken te herkennen.
- ✓ Bovendien is in tabel 2.1 niet het aantal zaken meegeteld dat eenheden zelfstandig behandelen zonder tussenkomst van het LEC EGG. Daarover zal het LEC EGG op een later tijdstip rapporteren.

Eenheden en partners

Sinds 1 januari 2013 kent Nederland een Nationale Politie. Dat betekent dat er geen regiokorpsen meer bestaan. Er is nu sprake van één korps, dat is opgebouwd uit tien regionale en één landelijke eenheid. Om die reden wordt in tabel 2.2 en 2.3 waarin de eenheden worden genoemd, geen vergelijking gemaakt met voorgaande jaren. Tabel 2.2 laat zien welke eenheden in 2013 betrokken waren bij zaken, die bij het LEC EGG zijn binnengekomen.

HET AANTAL ZAKEN PER EENHEID

TABEL 2.2

EENHEID	2013	%
AMSTERDAM	43	8%
DEN HAAG	48	9%
LANDELIJKE EENHEID	2	0%
LIMBURG	27	5%
MIDDEN-NEDERLAND	94	19%
NOORD-HOLLAND	41	8%
NOORD-NEDERLAND	36	7%
OOST-BRABANT	25	5%
OOST-NEDERLAND	77	15%
ROTTERDAM	54	11%
ZEELAND-WEST-BRABANT	58	11%
ANDERS: BELGISCHE POLITIE	1	0%
TOTAAL	506	100%

- De meeste zaken kwamen uit de eenheden Midden-Nederland, Oost-Nederland en Zeeland-West-Brabant.
- ✓ In theorie kan een zaak zich in de verzorgingsgebieden van meerdere eenheden afspelen: een slachtoffer woont bijvoorbeeld in het gebied van eenheid A en een verdachte in dat van eenheid B. Ook komt het voor dat een slachtoffer uit gebied van eenheid C in een opvanghuis wordt ondergebracht in de omgeving van eenheid D. Als bij een zaak meerdere eenheden zijn betrokken, dan is hier de eenheid opgenomen waar het slachtoffer woont.
- ✓ Sinds 2009 doet ook de Belgische politie, die doende is een eigen eeraanpak te ontwikkelen, zo nu en dan een beroep op het LEC EGG.

De methode LEC EGG wordt getrapd toegepast. Dat wil zeggen dat burgers met een probleem terecht kunnen bij de lokale politie, die indien nodig een formele aanvraag bij het LEC EGG doet voor een analyse, advies of wat voor vorm van operationele ondersteuning dan ook. De verantwoordelijkheid voor de behandeling van een zaak ligt altijd bij de lokale politie. Het merendeel van die vragen aan het LEC EGG wordt formeel door de eenheden gedaan. Er zijn echter ook andere verzoekers om analyses en adviezen. Tabel 2.3 geeft een overzicht.

FORMELE AANVRAGERS VAN ANALYSES EN ADVIEZEN

TABEL 2.3

FORMELE AANVRAGER	2013	%
EENHEID	470	93%
IND	11	2%
OM	5	1%
ANDERS	20	4%
TOTAAL	506	100%

- In meeste van de bij het LEC EGG bekend geworden zaken werd formeel door een politie eenheid om een analyse of advies gevraagd. Daarnaast wisten de Immigratie- en Naturalisatiedienst en het Openbaar Ministerie ook de weg naar het centrum te vinden.

✓ In de Vreemdelingencirculaire is de formele samenwerking tussen het LEC EGG en de IND geregeld. Op grond van de daarin vastgelegde afspraken wendt ook de IND zich rechtstreeks met zaken tot het LEC EGG.

✓ Hoewel de politie een belangrijke rol speelt in de aanpak van eerdergerelateerd geweld, komt de politie lang niet altijd zelf eezaken op het spoor. Dat laat tabel 2.3 echter niet zien. Hoewel de formele vraag aan het LEC EGG doorgaans door een eenheid wordt gesteld, brengen partners in de veiligheidszorg zoals de organisaties voor jeugd en vrouwenopvang, regelmatig casuïstiek in bij de lokale politie.

Gebruik van de checklist

In 65% van de dossiers die in 2013 bij het LEC EGG onder de aandacht werden gebracht, was een ingevulde checklist opgenomen. Tabel 2.4 laat zien hoe dit percentage zich verhoudt tot dat in voorgaande jaren.

GEBRUIK VAN DE CHECKLIST

TABEL 2.4

CHECKLIST	2010	%	2011	%	2012	%	2013	%
JA	351	70%	365	72%	336	68%	328	65%
NEE	147	30%	139	28%	156	32%	178	35%
TOTAAL	498	100%	504	100%	492	100%	506	100%

- Volgens de tabel is in een periode van vier jaar het aantal in dossiers bij het LEC EGG aangetroffen ingevulde checklisten met vijf procent afgenomen.

✓ Het is niet altijd duidelijk waarom er geen checklist in het dossier is opgenomen. Reden zou kunnen zijn dat een zaak bij het LEC EGG onder de aandacht wordt gebracht, maar dat in een later stadium toch geen ondersteuning wordt gevraagd.

✓ Een andere verklaring voor het niet aantreffen van ingevulde checklisten is dat met name ervaren collega's goed op de hoogte zijn van het soort informatie dat met behulp van dit instrument vergaard dient te worden, dit ook doen, maar de informatie niet altijd in deze specifieke vragenlijst vastleggen. De op basis van de checklist gevraagde en voor verdere analyse onontbeerlijke informatie (bijvoorbeeld de migratiegeschiedenis, een familieschema en overzicht van het sociale netwerk) bevindt zich dan wel in het dossier, maar niet in de vorm van een ingevulde checklist. Vanaf 2014 gaat het LEC EGG extra aandacht besteden aan deze dossiers zonder checklist, waarbij met name gelet zal worden op het soort informatie dat dan wel wordt aangetroffen.

Inzet van externe deskundigen

In 2013 werd in 9% van de zaken die bij het LEC EGG onder de aandacht kwamen, gebruik gemaakt van een externe deskundige. Tabel 2.5 laat zien hoe dit percentage zich tot voorgaande jaren verhoudt.

INZET VAN EEN EXTERNE DESKUNDIGE

TABEL 2.5

EXTERNE DESKUNDIGE	2010	%	2011	%	2012	%	2013	%
JA	44	9%	32	6%	40	8%	44	9%
NEE	454	91%	472	94%	452	92%	462	91%
TOTAAL	498	100%	504	100%	492	100%	506	100%

- In de periode 2010-2013 is het aantal zaken waarbij een externe deskundige is ingeschakeld, redelijk constant.

✓ Externe deskundigen worden alleen met tussenkomst van het LEC EGG ingeschakeld. Doorgaans leveren deze deskundigen een schriftelijk advies, hoewel een kort telefonisch advies ook voorkomt. Het merendeel van de externe deskundigen zijn ervaren wetenschappers op het gebied van taal, cultuur en religie van die etnische groepen die in de bij het LEC EGG aangebrachte casuïstiek in beeld komen.

2.2 CASUSINFORMATIE

Aspecten van een casus

Om inzicht te krijgen in eerproblematiek is het belangrijk om verschillende aspecten van die zaken te kennen. In deze paragraaf wordt onder de noemer 'categorisering' stil gestaan bij de vraag wat voor soort gedragingen in beeld zijn gekomen: ging het bijvoorbeeld om bedreiging of om mishandeling? Daarnaast wordt aandacht besteed aan de etnische achtergronden van betrokkenen.

Categorisering

In principe kunnen op een zaak verschillende etiketten worden geplakt: het kan bijvoorbeeld om zowel belediging als om mishandeling gaan. In tabel 2.6 is telkens het zwaarste etiket opgenomen. In het hierboven genoemde voorbeeld zou die zaak in de onderstaande tabel als een geval van mishandeling zijn opgenomen.

CATEGORISERING

TABEL 2.6

CATEGORIE	2010	%	2011	%	2012	%	2013	%
BEDREIGING	233	47%	290	58%	270	55%	307	61%
MISHANDELING	199	40%	162	32%	146	30%	125	25%
POGING MOORD/ DOODSLAG	10	2%	9	2%	9	2%	12	2%
MOORD/DOODSLAG*	11	2%	7	1%	13	3%	17	3%
ZELFDODING	1	0%	2	0%	2	0%	3	1%
ONTVOERING	7	1%	4	1%	9	2%	5	1%
WEDERRECHTELIJKE VRIJHEIDSBENEMING	7	1%	9	2%	6	1%	6	1%
SEKSUEEL MISBRUIK	9	2%	4	1%	12	2%	5	1%
VERKRACHTING	10	2%	11	2%	13	3%	10	2%
VERMISSING	5	1%	3	1%	7	1%	5	1%
OVERIG	6	1%	3	1%	5	1%	11	2%
TOTAAL	498	100%	504	100%	492	100%	506	100%

* IN 2011 IS EEN MOORDZAAK UIT 2010 OPNIEUW BEHANDELD. DEZE ZAAK IS ZOWEL IN 2010 ALS IN 2011 MEEGETELD. IN 2013 ZIJN TWEE COLD CASES UIT 1993 EN 1999 OPNIEUW BEHANDELD. DIE ZAKEN ZIJN IN 2013 MEEGETELD.

- In de periode 2010-2013 betreft het merendeel van de zaken bedreigingen.
 - Het aantal moorden/doodslagen loopt uiteen van 7 in 2011 tot 17 in 2013.
 - Jaarlijks worden 1 tot 3 zelfdodingen bij het LEC EGG onder de aandacht gebracht.
- ✓ Bij bedreigingen gaat het lang niet altijd om concreet geuite bedreigingen. Het komt ook voor dat betrokkenen bang zijn voor eventuele reacties uit hun sociale omgeving zodra een geheim – bijvoorbeeld een zwangerschap of een buitenechtelijke relatie – dreigt uit te lekken.
 - ✓ Bij de pogingen tot moord of doodslag is nagegaan of er niet alsnog dodelijke slachtoffers vielen te betreuren. Dat bleek niet het geval.
 - ✓ Bij de moorden/doodslagen zijn de slachtoffers 10 mannen, 7 vrouwen. Bij deze zaken kwamen in totaal 16 mannen en 3 vrouwen als verdachte in beeld.
 - ✓ De categorie 'overig' bevat onder meer: belaging, belediging en poging zelfdoding.
 - ✓ In een eerdere rapportage van het LEC EGG (zie pagina 17) werd aanbevolen om de gegevens uit tabel 2.7 niet te onttrekken aan de managementgegevens van het LEC EGG, maar uit het zogeheten Voortgangssysteem. Bij de gegevens uit 2013 is deze aanbeveling doorgevoerd. Voor verdere achtergronden en methodologische toelichting wordt verwezen naar dat specifieke rapport.

Etnische achtergrond

Tabel 2.7 geeft een overzicht van de etnische achtergrond waartegen de casuïstiek zich heeft afgespeeld. Het gaat hier om een inschatting van die achtergrond door de behandelende politieambtenaren.

ETNICITEIT 1

TABEL 2.7

ETNICITEIT	2010	%	2011	%	2012	%	2013	%
TURKS	168	34%	155	31%	156	32%	132	26%
TURKS-KOERDISCH	11	2%	16	3%	25	5%	22	4%
MAROKKAANS	91	18%	89	18%	93	19%	83	16%
IRAKEES	70	14%	54	11%	56	11%	51	10%
IRAKEES-KOERDISCH	12	2%	17	3%	19	4%	34	7%
AFGHAANS	42	8%	66	13%	49	10%	60	12%
PAKISTAANS	13	3%	10	2%	12	2%	17	3%
IRANEES	10	2%	17	3%	11	2%	17	3%
IRANEES-KOERDISCH					3	1%	1	0%
EGYPTISCH	10	2%	7	1%	6	1%	7	1%
JOEGOSLAVISCH	7	1%	3	1%	4	1%	4	1%
SOMALISCH	5	1%	15	3%	11	2%	13	3%
SYRISCH	4	1%	4	1%	6	1%	5	1%
SYRISCH-KOERDISCH			1	0%	4	1%		
SURINAAMS	3	1%	3	1%	1	0%	4	1%
SURINAAMS-HINDOESTAANS	2	0%			1	0%	6	1%
KOERDISCH	1	0%						
OVERIG*	49	10%	47	9%	35	7%	50	10%
TOTAAL	498	100%	504	100%	492	100%	506	100%

- De meeste zaken bij het LEC EGG spelen zich af in een Turkse, Marokkaanse, Irakese of Afghaanse context, zo ook in 2013.

- ✓ In de categorie 'overig' bevinden zich onder meer de volgende etniciteiten: Algerijns, Antilliaans, Armeens, Bosnisch, Bulgaars, Congolees, Etiopisch.

Bij een aantal zaken was nog een andere etnische groep betrokken. Tabel 2.8 geeft een overzicht.

ETNICITEIT 2

TABEL 2.8

ETNICITEIT	2010	%	2011	%	2012	%	2013	%
AUTOCHTOON	34	7%	39	8%	32	7%	32	6%
TURKS	11	2%	10	2%	9	2%	8	2%
TURKS-KOERDISCH	3	1%	2	0%	4	1%	7	1%
IRAKEES	4	1%	9	2%	4	1%	9	2%
IRAKEES-KOERDISCH	3	1%	2	0%	2	0%	4	1%
MAROKKAANS	3	1%	2	0%	3	0%	6	1%
AFGHAANS	3	1%	1	0%	4	1%		
SYRISCH	2	0%	3	1%	6	1%		
OVERIG	12	2%	10	2%	7	1%	18	4%
NIET VAN TOEPASSING	423	85%	426	85%	421	86%	422	83%
TOTAAL	498	100%	504	100%	492	100%	506	100%

- Jaarlijks wordt in circa 15% van de zaken die bij het LEC EGG onder de aandacht worden gebracht, de betrokkenheid van een tweede etnische groep aangetroffen. In een aanzienlijk deel van die zaken gaat het om de betrokkenheid van autochtonen.
- In 2013 was in 17% van de zaken een tweede etnische groep betrokken. In ongeveer een derde van die kwesties speelde betrokkenheid van autochtonen een rol.
- ✓ Eerconflicten komen in verschillende culturen voor. Door de opzet van het Nederlandse politieke beleid ligt echter een zwaar accent op eerproblemen onder allochtonen. Dit heeft tot gevolg dat in de zaken die bij het LEC EGG binnenkomen, alleen zaken met autochtone betrokkenheid in beeld komen wanneer autochtonen in conflict raken met allochtonen.
- ✓ In de categorie 'overig' bevinden zich onder meer de volgende etniciteiten: Algerijns, Antilliaans, Armeens, Bosnisch, Bulgaars, Congolees, Egyptisch, Etiopisch, Iranes, Joegoslavisch, Jordaans, Koerdisch, Koeweits, Kosovaars, Libanees, Macedonisch, Moluks, Pakistaans, Palestijns, Pools, Roma, Russisch, Soedanees, Surinaams, Surinaams-Hindoestaans.

LOOKING BACK ON 2013 *Summary*

The tasks of the LEC EGG

The Netherlands has an estimated population of 17 million. Law enforcement in the Netherlands is carried out by one policeforce with a workforce of 60.000 people spread over 10 regional units and one national unit. The Dutch Centre of Expertise on Honour Based Violence for the Dutch police assists the national police with information and advice on operational support in complex cases in which honour is used as a motive for violence or the threat of violence. Less complicated cases are dealt with by the regional units themselves. In 2013 506 cases of honour based violence were put to the LEC EGG. The bulk of these cases (93%) the LEC EGG received from the local police while a number of cases were handed over by the Immigration and Naturalisation Service (IND).

Besides assisting police forces in their operational work, the LEC EGG is also responsible for four other tasks namely, carrying out scientific research, advising government authorities, developing material for educational purposes (particularly within the police forces), and constructing and maintaining networks. The scientific research that is carried out by the LEC EGG is focused on the background of honour related cases and the methods used by the police to deal with such cases. In this context a study was published in 2013 on the extend of honour related cases handled by the LEC EGG between 2010 and 2012 and a book about the involvement of police officers in honour related cases – both in private situations and when they found themselves in conflict with members of the public while carrying out their duty as police officers. In her advisory capacity serving the government the LEC EGG regularly received questions from government departments and from parliament on problems related to honour based violence such as forced marriages. In the field of education the LEC EGG provided the Netherlands police with several refresher courses. In addition, the LEC EGG co-organized a course on honour related violence for the Dutch judiciary and the Dutch Public Prosecution Service and also provided advice to the Belgian and Moroccan police forces. Furthermore, the construction and maintenance of a well functioning network is a continuous task of the LEC EGG and takes place both in the Netherlands and abroad in close cooperation with the police, scientific insitutions, welfare organizations and, naturally, with representatives of various ethnic communities that are involved in honour related issues.

Some figures

As stated earlier in this summary, 506 cases were submitted to the LEC EGG in 2013. This figure hardly deviates from the number of cases of honour based violence in previous years. In 2010 there were 498 cases, while in 2011 that number was 504 and in 2012 492. The LEC EGG collects two categories of data related to honour based violence: process data and case data.

Process data relates to methods used in dealing with honour related cases that is to say to the specific method developed and applied by the LEC EGG. Since 2010, the LEC EGG-method is the standard norm used by the Dutch police for addressing honour related cases. It consists of a number of steps. First of all, cases are identified through the use of so-called 'red flags'. These are striking aspects of cases that indicate honour as a motive for violence or the threat of violence. The so-called 'red flags' are built in an electronic searching device used in police data systems to trace possible honour related cases. Of the cases that remain after this rough selection relevant background data is gathered with the use of a checklist. This is the second step. In 2013 65% of the case files submitted to the LEC EGG had a completed checklist in them. Why some of the files did not contain such a list is investigated. On the basis of the checklist data the LEC EGG is able to produce an analysis. The third step is the use of external experts via the LEC EGG. 9% of the 506 cases were handled with the help of expert advice.

As well as process data the LEC EGG also gathers case data. As for the characteristics of the cases, the following data is accumulated: the category the police has placed a particular case in (e.g. whether it concerns a threat or a missing person) and the ethnic background of the people involved. The majority of honour related cases, 61%, are threats. By no means these are all regular threats. There are cases whereby the persons who are involved feel threatened because they fear repercussions from their social environment if a secret, such as a pregnancy or an extramarital affair, would come out. In 2013 the LEC EGG handled 20 cases with a fatality. Three of the 20 cases involved suicides while two were so-called cold cases dating back to the nineties of the last century. Of the victims that were killed 10 were men and seven were women. The suspects in these cases involved 16 men and three women. Most cases the LEC EGG is dealing with have a Turkish, Moroccan, Iraqi or Afghan background. 17% of the honour related cases in 2013 were cases with more than one ethnic group involved. Roughly a third of those cases comprised people of autochthonous descent.

RETOUR SUR 2013

Résumé

Missions du LEC EGG

Les Pays-Bas comptent quelque 17 millions d'habitants. Il n'existe aux Pays-Bas qu'un seul corps de police, employant environ 60 000 personnes affectées à dix unités régionales et une unité nationale. La police néerlandaise peut faire appel au Centre national d'expertise sur la violence associée à l'honneur, *Landelijk Expertise Centrum Eer Gerelateerd Geweld* (LEC EGG), pour un soutien opérationnel dans les affaires complexes où l'honneur est le motif probable de (risque de) violence. Les unités régionales traitent seules les cas plus simples. En 2013, 506 affaires ont été soumises au LEC EGG, la plupart par la police locale (93%). Par ailleurs, des cas ont également été présentés au LEC EGG par ses partenaires officiels, tel que le Service de l'immigration et naturalisation.

Outre fournir un soutien dans le travail opérationnel, le LEC EGG remplit quatre autres tâches : mener une recherche scientifique, conseiller les pouvoirs publics, développer un matériel pédagogique et informatif, notamment à l'intention de la police, et enfin constituer et maintenir des réseaux de relations. La recherche scientifique est menée sur le contexte des crimes d'honneur et les méthodes pour une approche policière. À ce sujet sont parus en 2013 une étude sur l'évolution chiffrée des affaires soumises au centre durant la période 2010 à 2012 et un ouvrage sur l'implication de policiers dans des questions d'honneur jouant dans leur vie privée ou à la suite de conflits avec les citoyens lors de l'exécution de leur tâche. En matière de conseil auprès des pouvoirs publics, le centre a reçu régulièrement en 2013 des questions émanant de ministères et du Parlement sur des problématiques touchant à la violence liée à l'honneur, comme les mariages forcés. Dans le domaine de la éducation et de l'information, le LEC EGG a dispensé différents cours de perfectionnement à la police néerlandaise. Il a par ailleurs participé à la formation sur la violence liée à l'honneur destinée à la magistrature et au ministère public néerlandais. Des conseils en formation ont été prodigués aux polices belge et marocaine. La constitution et le maintien de réseaux de relations est une activité que le LEC EGG poursuit continuellement – aux Pays-Bas comme à l'étranger – au sein des cercles policiers et scientifiques, des organismes sociaux, et naturellement avec les représentants de groupes ethniques confrontés à la problématique de la violence liée à l'honneur.

Quelques chiffres

Comme mentionné plus haut, 506 affaires ont été examinées par le LEC EGG en 2013. Un chiffre qui reste stable par rapport aux années précédentes : 498 affaires lui avaient été soumises en 2010, 504 en 2011 et 492 en 2012. Le LEC EGG rassemble deux sortes de données sur ces affaires : les données de processus et les données de cas.

Les informations sur le processus décrivent les caractéristiques d'approche des affaires d'honneur, c'est-à-dire la mise en œuvre de la "méthode LEC EGG". Pour la police néerlandaise, cette méthode constitue la norme dans le traitement des crimes d'honneur. Elle comporte différentes étapes. La première décrit les indicateurs au rouge. Ce sont les aspects saillants d'une affaire qui doivent alerter l'observateur sur l'éventualité de (risque de) violence motivée par l'honneur. Ces indicateurs sont inclus dans une procédure de recherche permettant de chercher dans les systèmes informatiques de la police les possibles affaires d'honneur. Parmi les cas probables ressortant de cette sélection grossière, les informations de fond pertinentes sont rassemblées à l'aide d'une liste de contrôle, c'est la seconde étape. En 2013, une liste de contrôle complétée a été rencontrée dans 65 % des affaires soumises au LEC EGG. Pourquoi cette liste est absente dans certains dossiers fait l'objet d'une étude plus poussée. Une analyse peut être faite sur la base des données figurant dans la liste de contrôle. Une troisième étape est l'intervention d'un expert externe par l'intermédiaire du LEC EGG. Sur les 506 affaires, il a été fait appel à un expert dans 9 % des cas. Ce sont en règle générale des chercheurs expérimentés dans le domaine de la langue, de la culture et de la religion de groupes ethniques déterminés.

Outre des informations sur le processus, le LEC EGG recueille également des informations de cas. En ce qui concerne les caractéristiques de cas probables, les données suivantes ont été collectées : la catégorie sous laquelle la police range l'affaire (est-il question, par exemple, de menaces, ou l'affaire est-elle signalée comme étant une disparition) et les origines ethniques des personnes concernées. Dans la majorité des cas (61 %), il s'agissait de menaces. Ce ne sont pas toujours des menaces concrètes. Il arrive que les personnes concernées se sentent menacées, car elles craignent les réactions éventuelles dans leur milieu social dès lors qu'un secret – grossesse, relation hors mariage par exemple – risque de s'ébruier. En 2013, le LEC EGG a traité 20 affaires à l'issue fatale, dont 3 suicides. Dans les autres cas, il s'agissait d'assassinat ou d'homicide. Deux étaient des *cold cases*, des affaires non élucidées datant des années 1990. Les victimes de ces homicides et assassinats étaient 10 hommes et 7 femmes. Au total, 16 hommes et 3 femmes ont

été jugés suspects. La plupart des affaires soumises au LEC EGG se produisent dans les milieux turc, marocain, irakien ou afghan, ce qui était également le cas en 2013. Un second groupe ethnique était impliqué dans 17 % des cas en 2013. Des natifs néerlandais ont joué un rôle dans environ un tiers de ces questions.

LANDELIJK EXPERTISE CENTRUM

EER

GERELATEERD
GEWELD

Landelijk Expertise Centrum Eer Gerelateerd Geweld

Eenheid Den Haag, Nederlandse politie

Postbus 264, 2501 CG Den Haag

T 070 424 33 76

F 070 424 26 70

E lec@haaglanden.politie.nl

www.leceergerelateerdgeweld.nl

©2014 Landelijk Expertise Centrum Eer Gerelateerd Geweld

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd bestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen of enige andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Grafisch ontwerp Meester Ontwerpers, Amsterdam

Oplage 1000

Druk Zwaan Printmedia, Wormerveer

ISBN 978-90-821327-1-7